

Vitalitat

Revista Olotina Literaria, científica y Administrativa

SETMANARI DEFENSOR DELS INTERESSOS DE LA COMARCA QUE NO ESTÀ ADHERIT NI AFILIAT A CAP PARTIT POLÍTIC

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Imprempta de Pere Aubert. Sant Bernat, n.º 2

Els pagos son a la bestreta.

Dels treballs publicats ne responen sos autors.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Any, 5 ptes.—Nombre solt, 10 céntims.

DE LES OBRES QUE'S REBIN SE'N DONARÀ COMPTE Y DE LES QUE SE'N ENS ENVIIN DOS EXEMPLARS S'EN FARÀ LA CRÍTICA

En previsió del cólera

(Acabament)

POUS—Ja se que de pous a nostre ciutat n'hi han pocs, degut a que estém en terror volcànic, pero es de notar que per falta d'aigues potables degudament canalisades, els que edifiquen en l'actualitat pel costat del Pla de Llacs, com per exemple al carrer de'n Vilanova, tots ne construeixen de pous, trovanthi aigua en abundancia, pero també es d'observar que alguns d'aquestos propietaris al costat dels pous pera aigua n'hi han construït un altre de negre pera servir de bebedó. Ab aquesta circumstancia solsament ja n'hi ha prou pera assegurar que aquells constitueixen un greu perill pera la salut pública, perque ja no solsament tenen perill imminent d'infectarse els pous d'aigua pròxim al pou negre, sino que també el perill existeix de la mateixa manera pera'ls més llunyans que son construïts y's puguin construir, perque tots ells probablement s'alimenten d'aigues de la mateixa procedencia.

Lo que sobre aquestos pous dic d'un modo general en quan a les infeccions se refereix se pot aplicar de la mateixa manera en absolut per l'infecció pel microbi colèric en particular.

Seguent aixís, la autoritat te que pendre alguna mida encaminada a que deixin aquells pous de esser un perill pera la salut pública, ja sia prohibint en absolut la construcció dels que serveixin pera assortir-se d'aigua, ja sia permetent aquets y prohibir els pous negres fent *cegar* además els que ja están construïts, obligant en son lloc a que els propietaris respectius, construeixin els que modernament s'anomenen pous séptics, procurant un bon desaigne perque les dos primeres classes de pous son incompatibles en absolut, considerats baix el punt de vista higiènic, allà aont hi ha pous pera aigua, hi son de més els pous negres. La elecció a mon entendre, no es gens dubtosa, adoptant la segona part, o sia no permetre'ls pous negres, cegar els construïts y obligar la construcció dels séptics.

SANT ROC—Aquest manantial si que's el més apròposit pera poderlo mantenir lliure de tota ingerencia extranya que'l pugui contaminar, per son origen, per la poca distancia de nostra ciutat y per poder portar la canyeria compl etament aïllada del exterior; pero, tal com en la actualitat está, no deixa de tenir alguns punts vulnerables, com son la canyeria, la que desde'l pont de S. Roc fins a sota el mas Morató, está feta per un simple

rec que está al descobert per dins la mina, lo que fa que en ella hi puguin caurer animals petits, com son rates y demés, els que's podreixen en la mateixa aigua, com alguna vegada se n'hi han vist; además, ab tot y passar la canyeria per una mina, les males condicions d'aquesta, fan que no ja solsament sigui probable, sino que sigui segur, el que en èpoques de plujes, les aigues pluvials se filtrin per la terra atravessin la volta y's barregin ab les de la canyeria juntament ab les impureses, y per lo tant els microbis, que arrastren al filtrarse y com a conseqüència última ne resulta l'impurificació de les aigues de S. Roc y deixo a la consideració de tots els lectors lo que resultaria si en les impureses arrastrades per l'aigua hi hagués per casualitat algún microbi colèric.

Además hi han els repartidors, los que ab sols mirarlos se veu clarament que están en males condicions y per lo tant tampoc están fora de perill d'inferccionarse.

Si que tinc que fer constar en honor de la veritat el que l'infecció de les aigues de S. Roc a pesar de les males condicions en que está la canyeria es incomparablement més difícil que les primerament esmentades.

Posades les coses a n'aquest terreny ¿Que's lo que s'ha de fer? y millor encara ¿Que's lo que se imposa fer?

La contesta es clara y terminant, hi ha una sola mida a pendre y es la canalisació perfecte de les aigues de S. Roc per esser les d'aquest manantial les que a l'hora present tenen més garanties de potabilitat, química y bacteriologicament considerades y aquesta última será absoluta quant la canalisació perfecte sigui un fet.

Si's pren aquesta mida, si's canalisen prompte y degudament, jo estic plenament convensut de que s'haurá donat un gran pas pera l'higienisació de nostre ciutat, barrant el pás a tota enfermetat *hidrogena* y en especial a n'el cólera que's una de les que ho es per exelencia, com ja he dit al comens.

Es cosa completament clara que aquesta mida s'ha de pendre immediatament, abans de que l'epidemia colèrica torni a ensenyar ses ferestegues urpes, amenassant ab invadir nostra comarca.

Per aixó he dit al comens, que hi había una mida a pendre, que aquesta es urgent y més que urgent, urgentíssima, es una mida que s'imposa, es de necessitat extrema.

S. S.

Olot Abril de 1912.

Espigolant

De les diferentes maneres que's pot representar la figura d'un *angel* y els diferents sentits que s'aplica dita paraula.

A n'els primitius monuments representaven els *angels* sense ales, per més que altres les posaven als peus per significar la lleugeresa dels seus moviments. Exemple d'*angel* sense ales es el de les pintures mitriacas en el cementiri de Pretextato, que segons Garrucci están directament inspirades en les representacions cristianes, llavors en boga.

La presencia de les ales no deu privarnos de veurer a n'els *angels* a personatjes quin prototip directe se trovan les dones alades quines decoran el hipogeu palmiriá del any 259 de nostra era, al S. O. de Palmira.

Els *angels* bizantins son tots joves, sense pel y ab ales, y serveixen com a medi de decoració.

Els pintors del nord els representen vestits ab vestidures sacerdotals dalmátiques y riques teles.

Els Italians del renaixement, ab vestidures que els imprimeix certa idealitat, després els presentaven despallats.

El célebre Murillo, els representa ab nens petits com veïem a moltes de ses obres, com aixís molts altres artistes els representen ab homes adolescents y altres *ab dones joves d'una extrema perfecció*, ab ales o sense ales. Aquestes s'han fet de variades formes segons el temps y istils.

Moltes son les aplicacions de la paraula *angel*.

Dogmaticament se diu *angel* al Esprit celestial criat per Deu y per son ministeri.

En Teologia: a qualsevol dels esprits celestials que perteneixen al últim del nové coro.

En Numismática: A una de les monedes de Felip de Valois.

En Ictiologia: A un peix semblant al gos marí.

En Zoologia: Al infusori del vi y del vinagre.

En Marina: Als fragments de bales juntades ab cadenes.

En Artillería: A una barra de ferro o cadena que acaba ab dos semiesferes.

En sentit figurat diem *angel* a una dona jove, hermosa y ben feta; diem *angel* a un nen hermós y de cabells rossos; diem *angel* a una persona bona y pietosa y diem que te *angel* a una dona simpática y ab gracia; diem canta com un *angel*, dorm com un *angel*, etz., etz.

Com també diem... l'*angel* de l'Apocalipsis, l'*angel* bo o de la llum, l'*angel* de les escoles, l'*angel* de la mort, l'*angel* bufador que's diu del que te grans galtes y per fi diem *angel de pega* a n'els *burrus* y *tontos* que fingeixen extremada ignorancia y son *presumptuosos*, *grisos* y *ridiculs*.

LLAPIT